

## TRAVESSANI

collada homònima a l'Alt Empordà cit. a 1018 en les afrs. de l'esgl. de Vallmala (que era cap al monestir de Colera): «Mer.: *Collo Trasoario* vel in *Dalfianes*; Circi: *Casteralillo* vel ipsa strada qui pergit ad *collo de Trasoario*» (Villan., *Vi. Lit.* xiv, 318.8f.).

NL que es repeteix en el terme de Moia: *platrabé*, mas en el llogaret de Ferrerons (Casac. 1925).

I en bastants NLL menors: Sengles «Mas de *Traver*», a La Roca de Morella, Catí i Vilanova d'Alcolea (on són uns casalicis enderrocats); *pron.: trabé* (xxviii, 70.13; xxviii, 102.17, 171.9). Mas de *travér*, a Cast. Pna. (xxix, 24.20); Molí de Miquel *Traver*, a Les Coves de V. (xxviii, 141.8); Barranc d'en *Traver*, a Ares del Mae. (xxviii, 85.14) ('34 × '24).

*Traveres*, veïnat o lloc menor de Segarra, te. Mas-<sup>15</sup> soteres. Deia J. J. Faus, notari de Guissona: «l'anomenem indistintament *Estraveres* o *Traveres* --- en els docs., quasi sempre s'escriu *Estraveres*, reconeixent-hi la pròtesi de *es-*, del tipus *estisores*, *estenalles*, *estovalles*, i allí mateix *Escots*, «que són les que s'usen dins el llenguatge familiar» (BDLC III, 190, 620). Ve certament del nom de persona *Traver* en plural femení (< *terres Traveres*). I homònim a l'alta Vall d'Aran: *Font destrabéires*, te. Tredòs, a la dr. de la Garona, abans de la pujada cap a Vaqueira (1932,<sup>25</sup> exc. 200).

NP germ. *ORASWARI*, compost dels fecundíssims *-WARI* i *ORAS-* (Fürst., 1460 ss.: *Transuar(ia)*, Fürst., 1464). Abunda en els nostres docs. medievals: 848: *Trasoarius* (a Lavaix) (Abadal, *P. i R.*, n.º 39); 914:<sup>30</sup> *Trasoarius* (Mor. iv, 25); 961: *Trasver* (Abadal, *Eixalada*, p. 90); 997: *Trasver Miro* (Arx. Sols.); 1033 i '34: *Trasruero*, *Trasruer* a Cabó (BABL vi, 352); 1044: *Trasver* (*Cart. St. Cu.* ii, 239); *3r. quart S. XI*: «Remundus *Trasruer*» (Vilamajor, p. 52); amb la *-s*<sup>35</sup> ja emmudida, com és normal davant cons. sonora: 1318: Arnau *Traver*, jutge de Perpinyà (RLR xxxii, 157).

També en els dominis veïns ha passat a NL: *Vilatraver* a l'Aude [1163 i 1188] (Sabarthès, *Di. Top.*<sup>40</sup> *Aude*). A Galícia: *Trasar*, prov. Lugo, *Trasbar* a la de La Crunha; amb NPP port. ant. *Trasario*, 1044, i *villa Trasvari* 921, vi. *Trasvar*, a. 1258 (Piel, 1971, p. 397).

*Traveres*, V. *Traver* *Traverter*, V. *Tavertet* *Traves*, V. *Trau* *Través*, *Travessa*, V. *Traverseres*

## TRAVESSANI

TRAVESSANI, a la Vall de Boí. Estany Gran i Estany Xic de *trabesáni* (Escuder 1971); les Agulles de *Travessani*, Aubaga de T.; Roca de T. No crec que sigui un adjectiu \*TRANSVERSANEUS, que solament s'ha continuat en el substantiu castellà *travesaño*. La segona meitat deu ser el basc *andi* 'gran' (cf. Marcalani, Peixerani, amb el mateix -ANDI); el primer component potser és realment TRANSVERSUS si bé cal comptar també amb *Trapiesses* i *Travanado* (art. *Frau*, supra) i amb<sup>60</sup>

el bascoide *Tervéu* al peu de Tírvia. L'Escuder (6 d'agost de 1978), ens anomena una altra partida o un altre estany de *Travessani* a la vall de les Regueres de Cabdella. 42º36 × 4º33 (TVBoí II, 22).

<sup>5</sup> Però més aviat crec que és nom d'herència bascoide amb dues alternatives: 1) ATA-BE-ATZ-ANDI 'la gran penya sota el Port'; en efecte la conca de Estany només està separada de la carena del Port de Colomers, per la Roca de Travessani i uns alts contraforts penyalosos, llavors la *-r-* seria per contaminació d'aquells mots. 2) ARTE-BASO-ANDI 'entremig de grans precipicis' (cf. Mitx., *Apell.*, compostos amb *Arte*, sufix: també prefixat). -RT- per transposició de -TR- ajudant-hi aquella influència.

*Peixerani* (TVBoí II, 9-10) ve també d'un derivat BASO, dim. de BASO (veg. vol. II, 367a40 ss., 364 ss.) + -ANDI. *Marcalani* (ib. II, 50 ss., supra, s. v.), de BARKAL + ANDI.

## TRAVESSERES

Llogaret de Cerdanya occidental (Baridà), agre. a Lles (oit a la vall de La Llosa: «a *trabéséres*», 1926).

MENC. ANT. 839 (Acta C. SdUrg.): *Traverseres* (ed. PPujol, n.º 144); 1225: Raimundus de *Traverseriis*, signa en una carta de pobl. del Baridà (Font Rius, § 248); 1359: *Traverseres* (CoDoACA XII, 89); Ponsich (*Top.*, 158) hi afegeix altres 6 cites del S. XIII, i alguna del XIV i XVII. Situat el llog. en un vessant de la vall, d'allí parteixen dos o tres camins que l'encreuen per anar a Prullans, Ardòvol i Cerdanya tota, donant nom al lloc.

*Les Traverseres*, bosc en te. de Molig, ja a la r. de Catllà (xxvi, 172.20). *Les Traverseres*, pda. del te. de Castalla (xxxv, 180.11).

*Traverseres*, apel·latiu urbà explicat en DECat IX, 203b33 ss.; tal com a Bna., també a Lleida: Lladonosa, *Ci. de Lda.*, amb dades antigues de la *Trav.* del Carme (abans *Aluderia*), i la *Trav.* de Palau, que ja tirava a la Moreria (pp. 113, 38).

En pobles del Migjorn val., apareixen, amb paper semblant, formes anàlogues, amb el sufix o sense: *El Través*, sengles partides de L'Atzúbia i de Xixona<sup>45</sup> (xxxiii, 115.5; xxxv, 85.18). Barranc *Travesser*, te. Muro d'Alcoi (xxxiii, 144.23, 145.3).

La *Travessa*, és la senda que transpassant la serra, salta de Sella a Tagarina (xxxv, 105.8). Sengles pdes. *La Travessa* a Almassora (xix, 138.10), Alzira (GGRV Val. II, 123), Gata (xxxiii, 91.25) o Orxeta (xxxv, 98.9). *Travesseta*, te. Serra Calderona (xxx, 59.6, 202 a23).

També en els Pirineus: Font de les *Travesses*, paratge bellíssim a l'alt Berguedà (*La Nou-Malanyeu* xxxviii, 115.10, 26, 116.19), DECat IX, 201b54, 202 a20.

*Travesses*, V. *Traverseres* *Travil*, V. *Taravil* *Trebals*, V. *Taravans* *Trebalúger*, V. vol. I, 281-282 *Treca*, V. *Trac-*